

- Herasymenko, O. O., Shchetinina, L. V., and Rudakova, S. H. "Dystantsiina zainiatist: suchasni trendy v orhantzatsii ta oplati pratsi" [The Remote Employment: Current Trends in the Organization and Remuneration of Labor]. *Biznes Inform*, no. 11 (2017): 233-239. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-11_0-pages-233_239.pdf
- Kolot, A. M. et al. *Hidna pratsia: imperatyvy, ukrainski realii, mekhanizmy zabezpechennia* [Decent Work: Imperatives, Ukrainian Realities, Support Mechanisms]. Kyiv: KNEU, 2017.
- Kolot, A. M., and Herasymenko, O. O. "Sfera pratsi v umovakh hlobalnoi sotsio-ekonomichnoi realnosti 2020: vyklyky dlia Ukrainy" [The Sphere of Work in the Conditions of the Global Socio-economic Reality 2020: Challenges for Ukraine]. <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/16344.pdf>
- [Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>
- Lopushnyak, G. et al. "Innovative Forms of Employment Under the Conditions of Labor Market Transformation Submitted". *International Journal of Economics and Business Administration*, vol. VIII, no. 3 (2020): 139-149. DOI: 10.35808/ijeba/492
- Pavlynska, A., and Lotosh, K. "Trudovi realii v umovakh karantynu" [Labor Realities in Quarantine]. YurLiha. April 08, 2020. https://jurliga.ligazakon.net/ua/analitics/194388_trudov-real-v-umovakh-karantynu
- Rudakova, S. H. "Problemy vykorystannia hnuchkykh form zainiatosti v Ukraini" [Problems of Using Flexible Forms of Employment in Ukraine]. *Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka*, no. 1C (2012): 134-141. <https://core.ac.uk/download/pdf/14715252.pdf>
- Vasylyk, A. V., Danylevych, H. C., and Sikorska, A. C. "Suchasni pidkhody do udoskonalennia rezhymiv pratsi i vidpochynku pratsivnykiv" [Modern Approaches to Improving the Employees Work and Rest Schedules]. *Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, no. 40 (2018): 235-246. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/26076/EP_40_22.pdf?sequence=1&isAllowed=y

УДК 331.56
JEL: J16; J64; J71

ГЕНДЕРНЕ БЕЗРОБІТТЯ, СПРИЧИНЕНЕ ПАНДЕМІЄЮ COVID-19, ТА ЙОГО НАСЛІДКИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

©2021 СТЕПАНОВА Е. Р.

УДК 331.56
JEL: J16; J64; J71

Степанова Е. Р. Гендерне безробіття, спричинене пандемією COVID-19, та його наслідки в українському суспільстві

Метою статті є дослідження того, як пандемічна криза впливає на жінок і чоловіків, а саме: на питання працевлаштування та оплати праці, а також спричинені цим наслідки. У статті акцентовано увагу на проблематиці гендерного безробіття в умовах пандемії COVID-19. Досліджено, що, згідно з інформацією Державної служби статистики України, більшість жінок працевлаштовано саме в закладах, функціонування яких припадає на тимчасові карантинні обмеження уряду, а саме: харчування, поштова та кур'єрська діяльність, фінансова та страхова діяльність, освіта, охорона здоров'я, мистецтво, спорт і розваги, діяльність у сфері творчості та функціонування бібліотек та архівів. Виокремлено декілька наслідків коронавірусної кризи – карантин і самоізоляція значно вплинули на статистику звернень щодо випадків домашнього насильства та виникнення стресових і депресивних розладів у населення. Наведено факти, які свідчать про те, що значно зросла кількість людей, які ідентифікували в себе прояви депресивних розладів і підвищеного рівня стресу. В комплексі із безробіттям і депресією це являє собою потенційно небезпечний соціальний прояв, а саме: в умовах економічної та суспільної кризи значна частина осіб працездатного віку можуть зловживати алкоголем чи наркотиками, впадати в депресію, думати про суїцид і навіть проявляти агресію. Зроблено висновок про те, що в ситуації карантину також загострюється проблема розподілу гендерних ролей у родині, оскільки основний тягар з виконання неоплачуваної доглядової праці під час карантину покладається на жінок.

Ключові слова: гендер, пандемія, COVID-19, безробіття, економічна криза, заробітна плата, гендерний розрив.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-212-217>

Рис.: 3. **Бібл.:** 8.

Степанова Ека Рамінівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної економіки, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: stepanovaekaraminovna@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3101-5876>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56677426000>

UDC 331.56
JEL: J16; J64; J71

Stepanova E. R. Gender Unemployment Caused by the COVID-19 Pandemic and Its Consequences in Ukrainian Society

The article is aimed at studying how the pandemic crisis affects women and men, i.e.: the issues of employment and wages, as well as the related consequences. The article focuses on the issue of gender unemployment in the context of the COVID-19 pandemic. It is researched that, according to the State Statistics Service of Ukraine, the majority of women are employed in institutions whose functioning falls on temporary quarantine restrictions of the government, namely: food, postal and courier activities, financial and insurance activities, education, healthcare, art, sports and entertainment, activities in the field of creativity and functioning of libraries and archives. Several consequences of the coronavirus crisis are distinguished – quarantine and self-isolation significantly influenced the statistics of

appeals for cases of domestic violence and the occurrence of stressful and depressive disorders in the population. There are facts speaking in favor of that the number of people identifying manifestations of depressive disorders and increased levels of stress in themselves has increased significantly. In combination with unemployment and depression, this is a potentially dangerous social manifestation, i.e.: in conditions of economic and social crisis, a significant part of working-age people can abuse alcohol or drugs, fall into depression, think about suicide and even develop aggression. It is concluded that the quarantine situation also exacerbates the problem of distribution of gender roles in the family, since the main burden of performing unpaid care work during quarantine rests upon women.

Keywords: gender, pandemic, COVID-19, unemployment, economic crisis, wages, gender gap.

Fig. 3. Bibl.: 8.

Stepanova Eka R. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of Social Economy, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: stepanovaekaraminovna@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3101-5876>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56677426000>

Економічна криза, викликана пандемією COVID-19, зумовила різке скорочення попиту на ринку праці та поглибила проблеми, притаманні типовому для України розподілу праці. Пандемія і пов'язаний з нею затяжний карантин уже призвели до великої втрати робочих місць, стрімкого зростання рівня безробіття, а в багатьох країнах – до стану затяжної рецесії. Серед дослідників та економістів пандемія 2020 р. носить назву «маркер нерівності». Пандемія COVID-19 не є першопричиною нерівності, але вона посилює, нагнітає та погіршує дискримінаційні прояви в багатьох сферах повсякденного життя.

Теоретичну базу гендерних досліджень проблем безробіття сформувавали такі вітчизняні вчені, як: О. Грішнова, Л. Лібанова, О. Макарова, В. Сташенко та ін. Однак у жодній із наведених наукових праць не було акцентовано увагу на гендерному безробітті, спричиненому пандемією. Отже, розгляд даного аспекту і становить актуальність поточної наукової статті.

Метою статті є дослідження того, як саме пандемічна криза впливає на жінок і чоловіків, а саме: на питання працевлаштування й оплати праці та спричинені наслідки.

Криза, яку ми переживаємо сьогодні у сфері охорони громадського здоров'я та економічній сфері через пандемію COVID-19, висвітлила надзвичайно важливу роль, яку відіграють жінки, що знаходяться на «передовій» боротьби з коронавірусною інфекцією як працівниці медичної та соціальної сфер, як представниці своїх громад та своїх родин [1].

Пандемія по-різному впливає на чоловіків і жінок, і не лише з точки зору здоров'я, але й економічного становища. Під час локдауну навесні 2020 р. переважна більшість чоловіків (порівняно з жінками) втратили роботу, але жінки зазнали сильнішого негативного впливу даної кризи, спричиненої пандемією. По-перше, під час пандемії найризиковішими професіями були лікарі, вчителі, представники сфери послуг і торгівлі, а згідно з дослідженнями ринку праці – це переважно «жіночі» сфери діяльності. По-друге, значно збільшилося побутове навантаження на жінок через потребу перебувати вдома та працювати дистанційно.

Аналізуючи демографічну ситуацію України, можна зазначити, що чисельність жінок в Україні

перевищує чисельність чоловіків, особливо це стосується жінок і чоловіків старшого віку. На 1 січня 2019 р. в Україні налічувалось 22,5 млн жінок і 19,5 млн чоловіків, тобто на 1000 чоловіків припадало 1158 жінок. Частка жінок становить 54%, чоловіків – 46%. По регіонах ситуація дещо відрізняється: найбільша частка жінок (55%) спостерігається в Донецькій і Чернігівській областях, найменша (52%) – у Рівненській і Закарпатській областях [2].

Державна служба зайнятості повідомляє у своїх щорічних і щомісячних звітах, що з початку дії карантину, тобто з 12 березня, зареєстровано понад 127 тисяч безробітних, з них 56% становили жінки та 44% – чоловіки [2].

Нині спостерігається попит на так звані «чоловічі» вакансії, а саме: робітники сільського господарства (тракторист, робітник з комплексного обслуговування сільськогосподарського виробництва, агроном), працівники сфери охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, торгівлі та надання послуг (продавець продовольчих товарів, касир, кухар, прибиральник, робітник з благоустрою), логістики (кур'єр, водій, вантажник, підсобний робітник, укладальник-пакувальник, завідувач складу) та забезпечення правопорядку (охоронець, сторож). Розглянемо трудову сферу більш детально [3].

За даними проекту «Гендерне бюджетування в Україні» за підтримки Міністерства фінансів України виявлено, що найбільш вразливими галузями стали: культура та мистецтво; освіта й наука; фізична культура та спорт; сфера соціального захисту та соціального забезпечення; розвиток об'єднаних територіальних громад.

Вразливість була спричинена такими обмежувальними заходами українського уряду:

- ✦ заборона роботи закладів громадського харчування (ресторанів, кафе тощо), торговельно-розважальних центрів, інших закладів розважальної діяльності, фітнес-центрів, закладів культури, торговельного та побутового обслуговування населення;
- ✦ заборона на перевезення пасажирів автомобільним транспортом у міському, приміському

му, міжміському та інших сполученнях, а також залізничним транспортом.

За даними Державної служби статистики України, більшість жінок працевлаштовано саме в закладах, функціонування яких припадає на тимчасові карантинні обмеження уряду. Так, жінки складають переважну більшість штатних працівників у таких галузях (рис. 1) [4].

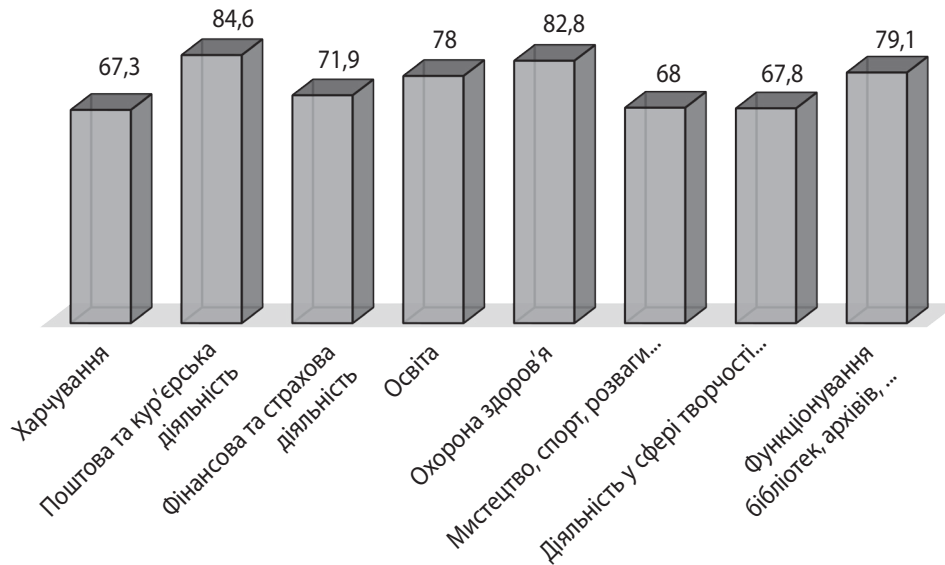

Рис. 1. Гендерний вплив карантинних заходів на зайнятість та доходи, %

Значна частка жінок займаються підприємництвом у тих сферах, які страждають найбільше під час дії карантинних обмежень. Частка жінок, які займаються підприємницькою діяльністю у сфері дошкільної освіти, становить 91%, початкової освіти – 87%, надання послуг перукарнями та салонами краси – 94%, у туристичних агентствах – 72%. Чи не єдиною сферою діяльності ФОП, яка може бути затребувана під час карантину, є послуги з догляду за дітьми, де жінок – 91% [4].

Жінки становлять приблизно 60% керівників юридичних осіб у сферах туристичних послуг, функціонування театральних і концертних залів, закладів освіти, перукарень, салонів краси тощо. Жінок також переважна більшість серед ФОПів, які займаються торгівлею одягом, взуттям, продуктами харчування, у тому числі на ринках і стихійних ринках, – у період карантину ця торгівля обмежена чи припинена. Часто в цій сфері працюють жінки пенсійного віку. Отже, ці обмеження можуть погіршити їхнє становище.

На кінець травня 2020 р. кількість зареєстрованих безробітних становила 511 388 осіб (інформація за даними Державної служби статистики України). Кількість безробітних збільшилася на понад 210 тис. осіб (або на 59%) порівняно з відповідним періодом минулого року. Із них жінки становлять 57,3% (від загальної кількості безробітних) [3; 4].

За професіями найбільшу групу зареєстрованих безробітних становлять працівники сфери торгівлі, громадського харчування та послуг – за статистикою, саме там сконцентрований найбільший відсоток працівників жіночої статі. Кількість вакансій для цієї групи безробітних становить лише 2,9% від загальної кількості.

Щодо чоловічого безробіття, то тут ситуація дещо інакша. У сфері транспорту чоловіки складають

68,2% штатних працівників, а також значну більшість керівників приватних підприємств у цій галузі. Розглянемо найбільш ризиковані сфери зайнятості серед чоловіків, а саме: робітники з обслуговування, експлуатації та контролю за роботою технологічного устаткування на промислових підприємствах, а також з керування транспортними засобами. Усі вони становлять другу за чисельністю групу зареєстрованих безробітних, кількість наявних вакансій для якої складає лише 18,3% від загальної кількості вакансій.

На рис. 2 та рис. 3 розглянемо порівняльну характеристику гендерного впливу пандемії та карантинних заходів на рівень безробіття [4].

Державні центри зайнятості з початку карантинних обмежень почали проводити опитування населення з приводу того, що саме привело їх до пошуку роботи. Були отримані такі результати:

- ✦ під впливом карантинних обмежень майже 26% жінок примусово припинили роботу через скорочення штату;
- ✦ частка жінок у загальній кількості працевлаштованих зменшилася з 39% до 28%;
- ✦ центри зайнятості працевлаштували 21,7 тис. жінок, що майже втричі менше, ніж за березень – квітень минулого року;
- ✦ під час карантину найбільше громадян отримували роботу в сільському господарстві (70% працевлаштованих) за професіями ква-

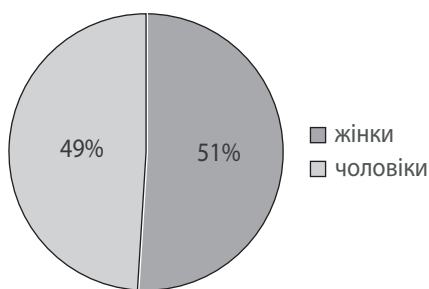

Рис. 2. Особи, які отримали статус безробітних у березні – квітні 2019 р.

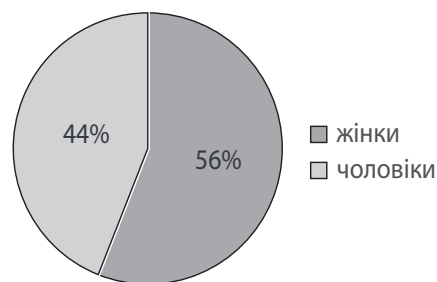

Рис. 3. Особи, які отримали статус безробітних у березні – квітні 2020 р.

ліфікованих робітників (тракторист, апаратник оброблення зерна тощо), де переважно працюють чоловіки;

81,8% жінок і 72,3% чоловіків вважають, що через пандемію їм доведеться заощаджувати на харчових продуктах і речах першої необхідності;

77,4% жінок і 65,5% чоловіків очікують можливих складнощів з орендою житла та оплатою комунальних послуг. Більша частина опитуваних планує залишити оплату комунальних послуг до найкращих часів.

Зі статистики Державних центрів зайнятості можна змоделювати приблизний портрет типового українського безробітного в період карантину – це 40-річна жінка з вищою освітою, яка раніше працювала в торгівлі.

В Україні спостерігається вертикальна та горизонтальна гендерна сегрегація в різних галузях економіки. Жінки зосереджені в низькооплачуваних секторах (горизонтальна форма професійної сегрегації за ознакою статі), а також на посадах середнього та молодшого рівнів з меншими зарплатами й обмеженими можливостями щодо ухвалення рішень (вертикальна форма професійної сегрегації).

Розглянемо фінансову складову карантинних обмежень. Так, середньомісячна заробітна плата (згідно зі статистичним збірником «Жінки і чоловіки в Україні») становить, за галузями [5; 6]: сфера освіти і науки – 6983 грн; функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури – 6312 грн; сфера громадського харчування – 5568 грн; сфера транспорту – 10 206 грн.

Заробітна плата в галузі охорони здоров'я – одна з найнижчих серед усіх галузей (у 2018 р. вона складала 5723 грн на місяць серед жінок, та 6441 грн – серед чоловіків). Гендерний розрив в оплаті праці між усіма зазначеними вище галузями становить 38–45%.

Усі ці негативні економічні тенденції призводять до ряду соціальних наслідків. Розглянемо деякі з них більш детально.

Одним із найголовніших соціальних наслідків пандемії COVID-19 було різке зростання домашнього насильства. Карантин і самоізоляція значно вплинули на статистику звернень щодо випадків до-

машнього насильства. Так, в Україні від початку карантину в березні 2020 р. кількість звернень зростає щонайменше в половину. За перший місяць надійшло 2051 звернення, а за два з половиною – 6023. Через те, що люди майже увесь час перебувають у замкненому просторі, починають активуватися законсервовані раніше проблеми психологічного характеру та питання сумісності. Реакція на побутові фактори стає більш загостреною, і агресія знаходить вихід у вигляді проявів насильства. У багатьох українських сім'ях такі проблеми нівелюються через те, що в нормальних соціальних умовах, змінюючи вид діяльності (відвідуючи робоче місце, виконуючи стандартні робочі завдання), люди менше часу проводять разом і не встигають максимально акцентувати увагу на побутових негараздах. А під час карантину таких можливостей майже немає, звідси і зростання показників домашнього насильства [1].

Домашнє насильство в Україні – причина 100 тисяч днів госпіталізації, 30 тисяч звернень до відділів травматології, 40 тисяч викликів лікарів. Водночас лише 10% постраждалих звертаються за допомогою. Причиною такого малого відсотка звернень є страх перед кривдником і стереотипне мислення (багато хто вважає такі стосунки «нормальними»). За офіційними даними Національної поліції України, у 1 кварталі 2020 р. виявлено більше осіб, які вчинили насильство в сім'ї, не виконали захисний припис або не пройшли корекційну програму, порівняно з відповідним періодом 2019 р. Так, у 2019 р. було виявлено 21 762 особи, які вчинили насильство, а у 2020 р. цей показник значно вищий – 25 495 осіб. Зростає і кількість складених адміністративних протоколів: у 1 кварталі відповідних років: 33 287 протоколів за 2020 р.; 27 683 протоколи – за 2019 р.

Переважна більшість звернень з приводу домашнього насильства надходить з Центральної та Південно-східної України. Активними регіонами є м. Київ та Київська область, Донецька область (підконтрольна Україні територія), Дніпровський, Харківський та Одеський регіони. Зростає ізоляція жінок і дітей, осіб з інвалідністю та осіб літнього віку із членами сім'ї, схильними до насильства. Адаже за

закритими дверима, в умовах домашньої самоізоляції кривдник відчуває свою безкарність [1; 7].

Карантин вплинув і на рівень психологічного насильства. Існує «гендерний стереотип», що жертвами домашнього насильства можуть бути лише жінки. Утім, це помилкове судження. В Україні у відсотковому співвідношенні жінки дійсно частіше страждають від проявів насильства (зі 100% звернень лише 9% надходять від чоловіків). Такий малий відсоток пов'язаний з тим, що чоловіки здебільшого соромляться просити про допомогу, вважають це принизливим для чоловічої гідності, керуються, знову ж таки, гендерними стереотипами («чоловіки не плачуть» тощо). Якщо ж ситуація все ж таки виходить з під контролю, невелика частка таких чоловіків звертається по допомогу до психологів або поліції. Найгіршим наслідком такого виду насильства є те, що чоловіки терплять знущання жінок досить довго, а потім все ж таки проявляють агресію вже в бік жінок [7].

З 11 січня 2019 р. набули чинності закони «Про запобігання та протидію домашньому насильству» і «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами». Головні зміни полягають у тому, що насильством в сім'ї тепер вважаються не лише синці та побої, а й психологічний тиск, налягання на інтимних стосунках або економічні обмеження. За порушення закону загрожують санкції: від 150 до 240 годин громадських робіт; позбавлення волі терміном до шести місяців; позбавлення волі терміном до п'яти років; позбавлення волі терміном до двох років.

Ще одним із наслідків пандемії COVID-19 є депресивні та психологічні розлади. Зросла кількість людей, які ідентифікували в себе прояви депресивних розладів та підвищеного рівня стресу. А стрес, своєю чергою, провокує людину на конфліктність. У комплексі із безробіттям і депресією це являє собою потенційно небезпечний соціальний прояв. Дослідження психологів встановили, що в період карантину людина може зазнати страху та тривоги, депресію та нудьгу, гнів, розчарування чи драгівливість. Інформаційне ж перевантаження призводить до стресу та змін у психіці в усіх без винятку вікових категоріях. У динаміці за цей час у жінок спостерігається помітне зниження рівня тривоги – вони краще адаптувалися та призвичаїлися до змін, адже переважна більшість жінок постійно займаються хатніми справами та перебувають вдома під час декретної відпустки [1].

У чоловіків фіксується зростання показників депресії та розладу сну, які міцно пов'язані між собою, адже даний стан речей не є звичним для них. Це призводить до того, що чоловіки стали частіше звер-

татися до психологів. Так, з початку карантину 2020 р. у столиці на 20% зросла кількість телефонних дзвінків від чоловіків до служб довіри через депресивний стан, спричинений домашньою самоізоляцією. В умовах економічної та суспільної кризи значна частина чоловіків працездатного віку можуть зловживати алкоголем чи наркотиками, впадати у депресію, думати про суїцид і навіть проявляти агресію.

З березня по квітень 2020 р. українці найчастіше ідентифікували в себе прояви депресії. Депресія – це захворювання, яке супроводжується пригніченим настроєм, роздратованістю та помітним зниженням інтересу до життя. У хворих спостерігаються розлади сну, втома або втрата енергійності. Перебуваючи в депресії, людина здається собі нікчемною. Її мучить надлишкове відчуття власної провини. У тяжких запущених формах депресія призводить до помітного зниження розумових здібностей. Хворий буквально не може робити свої повсякденні справи. Приймати рішення в такому стані неможливо, а робити вибір – нестерпно. Проблема депресії полягає в тому, що без лікування вона може тривати роками або навіть десятиліттями. У найбільш запущених випадках може навіть призвести до самогубства [8].

ВИСНОВКИ

Пандемія COVID-19 призвела до того, що через соціальну ізоляцію значно зріс рівень домашнього насильства, жертвами якого стають переважно жінки. Гендерне безробіття має «жіноче обличчя», тому що жінки сконцентровані в галузях, які найперші зазнали негативного впливу від скорочення фінансування з державного бюджету та запровадження карантинних заходів. У ситуації карантину також загострюється проблема розподілу гендерних ролей у родині, оскільки основний тягар з виконання неоплачуваної доглядової праці під час карантину покладається теж на жінок. Жінки в Україні мають нижчий рівень зайнятості порівняно з чоловіками, отримують меншу заробітну платню та пенсії, більше залежать від соціальної допомоги від держави, тому в них менше можливостей заощаджувати, а тому в умовах економічної кризи, викликаній COVID-19, вони є більш ураженими. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Войтюк Т. Він, вона і карантин. Як вимушена ізоляція вплинула на домашнє насильство в Україні. URL: <https://suspilne.media/37222-vin-vona-i-karantin-aktivusena-izolacia-vplivula-na-domasne-nasilstvo-v-ukraini/>
2. Корнієвич Л. Стрес в ізоляції: кому важче пережити карантин – чоловікам чи жінкам? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/men-women-on-quarantine/30585454.html>
3. Енрікес М. Хто постраждає від пандемії більше – чоловіки чи жінки. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-fut-52328324>

4. Жінки і чоловіки в Україні : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики, 2019. 110 с.
5. Проблеми гендерної рівності у галузі охорони здоров'я. Довідковий матеріал. Київ, 2018. 23 с.
6. Проблеми гендерної рівності у галузі освіти. Довідковий матеріал. Київ, 2018. 23 с.
7. Стрельник О. Пандемія, коронавірус, карантин: жінки під ударом. URL: <https://ua.boell.org/uk/2020/03/25/pandemiya-koronavirus-karantin-zhinki-pid-udarom>
8. Галузевий бриф «Врахування принципів гендерної рівності в реформах» // Ukraine Reform Conference. Vilnius, 2020. 20 p. URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/gr.pdf>

REFERENCES

Enrikes, M. "Khto postrazhdaie vid pandemii bilshe – chooloviky chy zhinky" [Who Will Suffer from the Pandemic More – Men or Women]. <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-fut-52328324>

"Haluzevyi bryf «Vrakhuvannia pryntsyviv gendernoi rivnosti v reformakh»" [Sectoral Brief "Taking into Account the Principles of Gender Equality in Reforms"]. Ukraine Reform Conference. Vilnius, 2020. <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/gr.pdf>

Korniiievych, L. "Stres v izoliatsii: komu vazhche perezhyty karantyn – cholovikam chy zhinkam?" [Stress in Isolation: Who Is Harder to Survive Quarantine – Men or Women?]. <https://www.radiosvoboda.org/a/men-women-on-quarantine/30585454.html>

Problemy gendernoi rivnosti u haluzi okhorony zdorovia. Dovidkovyi material [Problems of Gender Equality in the Field of Health Care. Reference Material]. Kyiv, 2018.

Problemy gendernoi rivnosti u haluzi osvity. Dovidkovyi material [Problems of Gender Equality in Education. Reference Material]. Kyiv, 2018.

Strelnyk, O. "Pandemiia, koronavirus, karantyn: zhinky pid udarom" [Pandemic, Coronavirus, Quarantine: Women under Attack]. <https://ua.boell.org/uk/2020/03/25/pandemiya-koronavirus-karantin-zhinki-pid-udarom>

Voitiuk, T. "Vin, vona i karantyn. Yak vymushena izoliatsiia vplynula na domashnie nasylstvo v Ukraini" [He, She and Quarantine. How Forced Isolation Has Affected Domestic Violence in Ukraine.]. <https://suspilne.media/37222-vin-vona-i-karantin-ak-vimushena-izolacia-vplynula-na-domasne-nasilstvo-v-ukraini/>

Zhinky i choloviky v Ukraini : statystychnyi zbirnyk [Women and Men in Ukraine: A Statistical Collection]. Kyiv: Derzhavna sluzhba statystyky, 2019.

УДК 330.4
JEL: J29; O30; Q01

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ПРАЦЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

©2021 ХАНДИЙ О. О., КРАМЧАНІНОВА М. Д., ЛЕДОВСЬКА А. І.

УДК 330.4
JEL: J29; O30; Q01

Хандій О. О., Крамчанінова М. Д., Ледовська А. І. Інтелектуальна праця як інструмент забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку

У статті досліджено питання ролі та внеску інтелектуальної праці у процес забезпечення та вдосконалення головних аспектів життя людини відповідно до глобальних Цілей сталого розвитку (ЦСР). Інтелектуальна праця розглядається як важливий ресурс створення наукомісткого, інноваційного виробництва, яке забезпечує вирішення важливих глобальних завдань сталого розвитку. В рамках багатостороннього комплексного підходу досліджено вплив результатів інтелектуальної праці на досягнення ЦСР. Визначено, що ЦСР є взаємопов'язаними та підкріплюють одна одну в процесі досягнення, через що їх результати також є комплексними, тобто результат покращень у сфері однієї цілі є шляхом досягнення іншої. Віддзеркаленням домінуючої ролі інтелектуальної праці в досягненні Цілей сталого розвитку є дев'ять ЦСР – інновації та інфраструктура. Розвиток технологій, створення інновацій і проривних рішень мають вирішальне значення в контексті досягнення ЦСР, а, відповідно, інтелектуальна праця, інтелектуальна власність і новації все більшою мірою набувають суспільно значущого характеру та через підвищену важливість потребують розробки та реалізації політики цілісності наукових досліджень і захисту їх результатів. Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі можуть стати питання підвищення ефективності праці інтелектуальних працівників і збільшення можливостей використання потенціалу інтелектуальної діяльності для подальшого розвитку суспільства.

Ключові слова: інтелектуальна праця, Цілі сталого розвитку (ЦСР), технології, інтелектуальна власність, інновації, розвиток.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-217-223>

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 16.

Хандій Олена Олексіївна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки і підприємництва, Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля (просп. Центральний, 59а, Сєвєродонецьк, 93400, Україна)

E-mail: alkhandiy@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7926-9007>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1937601/olena-alekseevna-khandii/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57200142321>